

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

373

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: Numerus clausus és egyébek
a középiskolákban

Forrás:

A Nép

Bzp.

1921. 8. 30

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Numerus clausus és egyébek a középiskolákban

— A NÉP tudósítójától —

Csonka-Magyarország 46 intézetének értesítőjét lapozgattam át, de sietek megjegyezni, hogy a hitvallások — kath. és protestáns — iskolák ez alkalommal nem voltak számbavéve. S e 46, leginkább állami intézet elég tarka képet nyújt.

Vallási szempontból feltűnő, hogy éacára a fenér terrornak és a felvételi vizsgáknak a középiskolákban, a katolikus mellett majd minden intézetben a zsidó a legerősebb, sőt a katolikusnál is nagyobb számban van képviselve. Végyünk pl. két budapesti leánygimnáziumot (IV. és VI. ker.): a katolikusok száma 260, ill. 197 (37.1—35.8 százalék), a zsidóké 317, ill. 262 (45.2—47.5 százalék). Tíz reáliskolában 1748 a kath. és 1637 a zsidó, de a budapesti V., VI. és VII. ker. intézetekben 65, 250 és 218 katolikkal szemben 144, 389 és 382 izr. áll; pedig ezek közül az első, a VII. kerületi csak a kezdet kezdetén van, helyisége sincs, hanem a VI. ker. főreálban délután tartotta az előadásokat. A II. évben 6 osztálya volt, de az V-be csak 6 tanuló iratkozott be, mind ismétlő és izr., akik azonban évközben kimaradtak. Mindamelllett Haydn-előadást voltak képesek tartani! A gimnáziumokban hasonló a helyzet: az V. ker. főgimnáziumba 183 (27 százalék) katolikus mellett 414 (61.8 százalék) zsidó járt, a VII. ker. Barcsya-utcai főgimn. tanulóit közül 217 (25 százalék a kath.) és 583 (67.5 százalék) a zsidó, a VII. ker. fióköntézetben pedig összesen 67 (20 százalék) kath., ellenben 245 (74 százalék) zsidó tanuló található. Olyan

intézet, ahol nem volna zsidó, egyáltalán nincs, sőt számuk többhelyütt egyenesen növekedett.

A reformátusok száma a leánygimnáziumokban és a reálban majdnem elenyésző, a gimnáziumban már számottevő, de többségre csak Kisvárdán jutottak 123 tanulóval, de ott is 118 izr. áll velük szemben. Az evangélikusok inkább a reált kultiválják, de abszolút számuk ott is csekély. Egy szóval numerus claususról szó egyáltalán nem is lehet.

Az általános gazdasági helyzet és társadalmi felfogás egyébként megnyilatkozik az intézetek tanulóinak számában. Mammuth-intézet már nem sok van: a VII. ker. István-uti gimnáziumba 800 tanuló iratkozott be, de év végére csak 703 maradt, az I. kerületiben 789-ből 714, ellenben az ismert Barcsay-utcai intézetben 927-ből végig kitartott 864 s így ez volt Csonka-Magyarország legnépesebb gimnáziuma. Az osztályokban most már nem kellett úgy összezsúfolni a diákokat: a leánygimnáziumoknál egyetlen egy intézetben volt 48 tanuló egy osztályban, egyebütt a maximális szám is jóval kevesebb. A reálban már akadt egy 62 tanuló, a gimnáziumban pláne 68-as létszámú osztály is.

A szénzünetekről, járványokról, a nyomorúságról nem sokat beszélhetünk e helyen. Az előbbieket lassankint csökkenni kezdenek, de az utóbbi nő-tön-nő s a menekültek — köztük számos diálgyerek — ezt csak még jobban növelik. Ilyen körülmények között az eredmény nem a legkitünőbb.

Még legjobban a leányok tanultak: az ismert IV. kerületi intézetben 21.2 százalék jelesrendű volt és a többiek alig maradtak el mögöttük, viszont elégtelen jegye átlag csak 8 százaléknak

(a IV. kerületiben 5.8 százaléknak) volt. A reáliskolákban a jelesek száma alig éri el a 4 százalékot, ellenben a bukottak tömege majdnem minden intézetben fölülte van a 25 százaléknak, két intézetben a 29 százalékot is meghaladja, sőt a végleg bukottak száma is több intézetben felül van a 10 százalékon. Valamivel kedvezőbb a helyzet a gimnáziumokban, de a jelesek száma itt se sokkal több a 4 százaléknál, ellenben átlag itt is megbukott minden negyedik-ötödik tanuló. Különösen rontották az arányszámokat a magántanulók. Volt hely, ahol 40, sőt 43.6 százalékuk bukott meg és nem egy intézet igazgatója külön is felszólítja az értesítőben a magántanulókat, hogy komolyan készüljenek a vizsgákra és ne álljanak oda «botrányos készületlenséggel.» A bukásban különben a legtöbb helyen előljárt a III. osztály: Egerben A—B 37.5—38.7 százalék, a budapesti V. ker. főreálban 40—42.5 százalék, de mind egyiket felülmultra az utóbbi intézet VI. A) osztálva, ahol 44 százalék tehát majdnem minden második tanuló megbukott.

Magaviselet tekintetében nem lehet tiszta képet alkotni. Az új rendtartás a régi jó helyett dicséretes elnevezést állapított meg az 1-re, megfelelőt a szabályszerű helyett a 2-re. Megtörtént már most, hogy egyik intézet a régi jó értelmében vette a dicséretet s így a lányoknál 90 százalékon felül s a fiuknál is 80 százalékon felül van dicséretes; másutt viszont számuk alig haladja meg a 60 százalékot, a szombathelyi főreál I. A) oszt. ban pedig 5 dicséretes mellett 25 megfelelő és 5 türethető volt. A Barcsay-utcai főgimnáziumban 400 dicséretessel szemben 414 a megfelelő és még 30 a türethető viseletű diák s így minden tekin-

tetben itt volt a legszomorubb eredmény. Pedig az egri főreál értesítője is panaszkodik a fegyelmetlenség miatt, hogy a dohányzást titokban kisebb tanulók is üzik s egy tanulót azért kellett kizárni az intézetből, mert az önképzőkörbe benyújtott versében valóságos erkölesi romlottság nyilatkozott meg.

A nyomor enyhítéséről sok mindenféleképpen próbáltak gondoskodni, de nem sok sikerrel. Sok intézet most is csak az 50—100 koronás ösztöndíjakról, 10—20 koronás jutalmakról számít be, mintha azok valami sokat jelentenének! Egynehány intézet a tandíjmentesek számát is hozza s így

megtudjuk, hogy Ujpesten 140 tanuló egészen, 120 részben tandíjmentes volt, tehát a diákoknak majdnem két ötöde részesült tandíjkedvezményben. A test edzést a *cserkészlet* felkarolásával is igyekeztek fejleszteni s e téren határozottan szép sikerekről számol be a legtöbb intézet.

Tulajdonképpen a vallási statisztikával kellett volna kapcsolatba hozni végül azt a néhány adatot, hogy pl. a bp. VI. ker. leánygimnázium növendékei közül 492 beszél németül, 261 franciául, 46 angolul stb., míg a IV. ker.-ben az adatok így alakulnak: németül beszél 250, franciául 101, 8 angolul stb.; viszont elégtelen egy tárgyból összesen 23 két tárgyból 12, több tárgyból 2, mindössze 5.5 százalék. Hjah! a vagyon nyújtotta kényelem és gondtalanság! Mikor lesz ott a magyar diákok zöme?!

Befejezésül még egyet a tanárokról. Az egyik intézet tanári karában van 1 címzetes főigazgató, az igazgatón kívül 2 beosztott igazgató, mint tanár, 1 helyettes igazgató, 4 vezető tanár, azonkívül 1 miniszteri osztálytanácsos, 1 nemzetgyűlési képviselő, 1 dr. iuris et phil. a hadit. rnényhez, 1 a beszerzési csoporthoz van beosztva. Elég bizonyíték arra, hogy a sokoldalú, energikus magyar tanár kezében jó kézben van a magyar középiskola.

Dr. Balogh Albin.